

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Meerjareninformatieplan BZK 2024-2026

I en de bedoeling

Overzicht meerjareninformatieplan van BZK

I en de bedoeling

De opgaven van BZK

Waar willen we aan bijdragen met informatie en technologie?

H2

Een sterke en levendige democratie

Een goed functionerend bestuur

Duurzaam wonen voor iedereen

Evenwichtige, duurzame verdeling van de ruimte

Grenzeloos samenwerkende overheid

Één Koninkrijk met wederzijdse betrokkenheid

Een waardengedreven digitale samenleving

Zes grens overstijgende doelen voor digitalisering in dienst van de opgaven

Wat willen we bereiken en wat moeten we daarvoor borgen en bouwen?

H3

Een betrouwbare en moderne basis voor identiteit, regie op gegevens en dienstverlening

Verankering van vrijheden, grondrechten en verkiezingen in een technologisch uitdagend klimaat

Informatie en technologie voor een open en goed geïnformeerd publiek debat en bestuur

Informatie en technologie voor een integrale en intelligente aanpak van ruimtelijke opgaven

Versterken van de digitale samenleving in het Caribisch deel van het Koninkrijk

O.a. Toekomst BRP, Vernieuwing Reisdocumentenstelsel, moderniseren GDI, migratie Logius, Digital Wallet, inlogmiddelen, machtigen

O.a. Visie generatieve AI, algoritmeregister, uitslagsoftware en stembiljet, data protection en human rights impact assessments

O.a. Platform Open Overheidsinformatie, Federatief Datastelsel, Beter Samen Werken en Content Services Platform, datagedreven aanpak ondermijning

O.a. DSO, data voor wonen, Digitale Tweeling van NL, Basisreg. Ondergrond, Kadastrale Kaart Next, Slimme Gebouwen en Gebouwdossier overheid

O.a. dienstverlening op zelfde niveau als Europees Nederland, BSN voor Caribisch Nederland, toegang Rijksdienst CN tot Rijksbrede Digitale Infrastructuur

Een moderne werkomgeving waarin (rijks-)ambtenaren open, grenzeloos, datagedreven en hybride samenwerken

De iStrategie van BZK

Hoe halen we samen onze doelen en hoe versnellen we de digitale transitie van BZK?

H4

iVakmanschap | Een digitaal fitte BZK-populatie en goed leiderschap, opdrachtgeverschap en vakmanschap op alle cruciale posities voor de digitale transitie van het ministerie

Wendbaar | Verminderen van de vraag naar IT'ers en versnellen van de digitale transitie door standaardisatie en hergebruik, open source software en een samenhangende architectuur

I in het hart | Verzilveren van het potentieel van data en technologie voor maatschappelijke opgaven en voor slimmer werken, met een portfolio van programma's, projecten en missiegedreven innovaties

Basis op orde | Grip op I door sturing op applicatie- en lifecyclemanagement, privacy, digitale weerbaarheid, risicomanagement en een transparante informatiehuishouding

1 Inleiding

Dit is het tweede meerjareninformatieplan (iPlan) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). We beschrijven hierin hoe informatie en technologie bijdragen aan de maatschappelijke opgaven van het ministerie. Dat doen we door aan deze opgaven prioritaire digitaliseringsdoelen te koppelen.

In hoofdstuk 2 geven we een beknopt overzicht van het vertrekpunt voor digitalisering: de maatschappelijke opgaven van BZK (het WAAROM). Deze zijn samengevat in de opgaven benoemd in het overzicht op pagina 2.

In hoofdstuk 3 benoemen we prioritaire doelen voor digitalisering in dienst van die opgaven. Vervolgens formuleren we op hoofdlijnen welke acties we de komende jaren uitvoeren om die digitaliseringsdoelen te bereiken (het WAT). We volgen hierin de lijn van het departementale iPlan van 2022 en voegen daar nieuwe aandachtspunten aan toe. Op basis van dit overzicht sturen we in samenhang op het portfolio van IT-programma's en -projecten en op de architectuur en het IT-landschap van BZK.

Het werken aan de realisatie van veel doelen zal tot na 2026 doorlopen. Gedurende de looptijd van dit iPlan zal de samenstelling van het portfolio en de aanpak van programma's en projecten worden aangepast aan maatschappelijke, politieke en technologische ontwikkelingen en beschikbare budgetten en vakmensen. Het plan gaat niet in op de planning en voortgang van individuele programma's en -projecten: uw Kamer wordt daarover op afgesproken momenten geïnformeerd. Eens per jaar ontvangt u een actualisatie van het iPlan.

In hoofdstuk 4 van dit plan gaan we kort in op de iStrategie van BZK, waarin beschreven is hoe we randvoorwaarden voor het bereiken van die digitaliseringsdoelen invullen (het HOE). Het gaat in op de manier waarop de onderdelen van BZK samenwerken aan het implementeren van Europese en nationale wetgeving en de agenda Waardengedreven Digitaliseren, het onderhouden en moderniseren van de basis voor digitalisering, het overwinnen van gemeenschappelijke obstakels en het verzilveren van kansen. De uitvoering van de iStrategie verloopt volgens plan, maar de schaarste aan IT'ers en de versnelling in met name kunstmatige intelligentie nopen tot het aanscherpen van die strategie. CIO BZK werkt daar met de onderdelen van BZK aan, wat voor de zomer van 2024 leidt tot bijstelling van de I strategie.

Dit iPlan sluit volgens Rijksbrede afspraak af met een kwalitatieve financiële paragraaf. We volgen hier de actuele kaders van CIO Rijk. De financiële verantwoording op hoofdlijnen verloopt via de reguliere rijksbegrotingscyclus.

2 Maatschappelijke opgaven van BZK

Dit iPlan van BZK gaat uit van de opgaven in de hoofdlijnenbrieven en werkagenda's uit 2022 van de minister van BZK, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ook ligt er een relatie met de in 2023 ontwikkelde agenda Coalities voor een Digitale Samenleving.

Hoofdlijnenbrief minister van BZK

De hoofdlijnenbrief van de minister van BZK¹ haalt de ambitie uit het coalitieakkoord aan om de overheid te versterken met oog voor de menselijke maat. Daarmee kan het vertrouwen van Nederlanders in de politiek en de overheid hersteld worden. Dat vraagt om een gelijktijdige inzet op het beschermen én het vernieuwen van instituties en de relatie met de samenleving.

De brief benoemt zes overkoepelende thema's:

1. Bescherming van de democratische rechtsstaat en investeren in een vitale democratie. Met aandacht voor het versterken van democratische publieke instituties en hun onderlinge verhoudingen. Het beschermen en vernieuwen betreft ook vier andere aspecten van de democratische rechtsstaat: grondrechten, verkiezingen, democratische vernieuwing en betrouwbare informatie.
2. Werken aan een stabiele en toekomstbestendige financiering van de medeoverheden. Daarbij aandacht voor de inrichting van een Uitvoeringstoets Decentrale overheden en een stabielere financiering van decentrale overheden.
3. Elke regio telt. Met de Regio Deals versterken we de kracht van regio's. Het voortzetten van de Regio Deals, gericht op een duurzame impuls voor de regio's en de aanpak van specifieke opgaven in grensregio's.
4. Een goed functionerende rijksoverheid, met aandacht voor uitvoerbaarheid van beleid en regelgeving, openheid van informatie en kwaliteit van de Rijksdienst.
5. Een veerkrachtige samenleving met weerbare en integere bestuurders, politici en ambtenaren.
6. Investeren in de (digitale) slagkracht van de AIVD.

Een sterke informatiepositie van burgers, parlement en openbaar bestuur is een randvoorwaarde voor al deze thema's. De snelle ontwikkelingen van de informatietechnologie werpen daarbij nieuwe kansen en risico's op. In hoofdstuk 3 komt dit terug bij een aantal doelen.

De AIVD valt buiten de scope van dit iPlan.

¹ *Kamerstukken II 2021/22, 35925-VII-129*

Hoofdlijnenbrief minister voor VRO

De brief van de minister van VRO² gaat in op de schaarste aan woningen en ruimte in Nederland en de toegenomen noodzaak om daar als overheid regie in te pakken. In brief komen de volgende punten aan bod:

1. Woningbouw, met als doel om de realisatie van het aantal nieuwbouwwoningen deze kabinetsperiode te versnellen tot ca. 100.000 woningen per jaar.
2. Een thuis voor iedereen, met aandacht voor voldoende betaalbare en passende woningen, evenredige verdeling over alle gemeenten, combineren van wonen, zorg, welzijn en werk en het voorkomen dat mensen zonder huis komen te zitten.
3. Betaalbaar wonen, gericht op het beperken van het aantal huishoudens met te hoge woonlasten, het bouwen van meer betaalbare koop- en huurwoningen en het beter benutten van bestaande woningen en het beschermen van kopers en huurders.
4. Verduurzaming gebouwde omgeving, met een gebiedsgerichte aanpak van warmtetransitie, verduurzaming van individuele woningen, verduurzaming utiliteitsbouw, duurzame bronnen en infrastructuur en het bevorderen van innovatie en opschaling in de bouw.
5. Leefbaarheid en veiligheid, met aandacht voor het verbeteren van de fysieke leefomgeving, voorzieningen die in deze gebieden kinderen en jongeren perspectief bieden en een integrale, preventieve aanpak van de veiligheid.
6. Wonen en ouderen, gericht op het versnellen van de woningbouw en het stimuleren van doorstroming.
7. Uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), met aandacht voor afspraken tussen Rijk, provincies, waterschap en gemeenten, versterken van de uitvoeringskracht van het Rijk en het intensiveren van de informatievoorziening.
8. Het programma Mooi Nederland, om bij alle ruimtelijke opgaven en transitie oog te hebben voor ruimtelijke kwaliteit en om Nederland mooi te houden.

De explosief groeiende hoeveelheid data die beschikbaar is op het ruimtelijke domein en het zich snel ontwikkelende potentieel van technologieën om data te analyseren en visualiseren bieden grote kansen om deze opgaven met alle betrokken partijen samen aan te pakken.

Hoofdlijnenbrief Koninkrijksrelaties

De staatssecretaris van BZK formuleert in haar hoofdlijnenbrief³ de volgende zes hoofdlijnen voor Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba):

1. Verhogen van het sociaal welzijn en de levensstandaard van de inwoners: Naar een armoedevrij Caribisch Nederland.
2. Behoud en herstel van natuur: Natuur als fundament voor welzijn en economie.
3. Duurzame energie: Naar duurzame klimaat-neutrale eilanden.
4. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening: Een betaalbare en prettige leefomgeving.

² *Kamerstukken II 2021/22, 35925-VII-137*

³ *Kamerstukken II 2021/22, 35925-IV-42*

5. Mobiliteit en bereikbaarheid: Een veilige weg naar de toekomst.
6. Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht in Caribisch Nederland: Mens en middelen: samen kom je verder.
7. Bestuurlijke ingreep Sint Eustatius: De weg naar democratie op Sint Eustatius.

Hoofdpijnen voor de landen (Aruba, Curaçao en Sint Maarten):

1. Effectieve samenwerking op basis van wederzijds vertrouwen.
2. Elkaar bijstaan als de nood hoog is: voorbereiden op mogelijke crises en het beperken van de gevolgen van eerdere crises
3. Het versterken van de zelfstandigheid: verstevigen van het fundament en het aanpakken van de grootste problemen.

De aandacht voor digitalisering in het Caribisch deel van het Koninkrijk heeft de staatssecretaris opgenomen in de werkagenda Waardengedreven Digitaliseren.

Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren

De staatssecretaris van BZK formuleert in de *Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren*⁴ vijf sporen voor waardengedreven implementatie en gebruik van digitalisering in de samenleving, met oog voor kansen én voor risico's:

1. Iedereen kan meedoen in het digitale tijdperk
2. Iedereen kan de digitale wereld vertrouwen
3. Iedereen heeft regie op het digitale leven
4. De digitale overheid werkt waardengedreven en open voor iedereen
5. De digitale samenleving in het Caribisch deel van het koninkrijk is versterkt.

Veel van de prioriteiten en acties uit deze Werkagenda krijgen aandacht van alle onderdelen van BZK. Het gaat dan om het borgen van publieke waarden en privacy, het reguleren van algoritmen, het versterken van de cybersecurity, het anticiperen op nieuwe technologieën, het implementeren van EU-regelgeving en het versterken van de ICT-organisatie en systemen. De BZK-onderdelen werken hierop samen binnen het CIO-stelsel van BZK. Basis hiervoor is de iStrategie van BZK, die in 2021 is vastgesteld: 'I en de bedoeling'. Deze sluit aan op de I strategie Rijk. De iStrategie wordt beknopt toegelicht in hoofdstuk 4.

Een aantal thema's van de werkagenda Waardengedreven Digitaliseren lichten we uit in dit iPlan vanwege de impact op het portfolio van BZK. Het gaat dan in het bijzonder om ontwikkelingen die van betekenis zijn voor de individuele relatie tussen mensen en digitale dienstverleners, met als doel *een betrouwbare en moderne basis voor identiteit, regie op gegevens en dienstverlening*. Andere thema's uit de werkagenda voegen we in dit iPlan samen met thema's uit de agenda van de minister van BZK onder de doelen *verankering van vrijheden, grondrechten en verkiezingen in een technologisch uitdagend klimaat en informatie en technologie voor een open en goed geïnformeerd publiek debat en bestuur*.

Met de Tweede Kamer is afgesproken om de Werkagenda jaarlijks te actualiseren. In de afgelopen periode is gewerkt aan de Werkagenda

⁴ *Kamerstukken II 2022/23, 26643, nr. 940*

Waardengedreven Digitalisering 2024. De ambitie blijft gelijk, de manier van werken ook. Vanuit een open dialoog met de samenleving, via inhoudelijke sessies met experts uit de wetenschap, het maatschappelijke middenveld en het bedrijfsleven en in verbinding met Europese en mondiale gremia. Tegelijkertijd zijn doelen en activiteiten aangescherpt:

1. Allereerst omdat doelen zijn behaald binnen de prioriteiten. Van de DigiHandig app, het inventariseren van discriminerende risicoprofielen tot en met de Interbestuurlijke datastrategie, in 2023 is met alle partners een enorme stap gezet.
2. Aanscherping volgt ook uit een scherper zicht op wat nodig is om doelstellingen te realiseren. Een goed voorbeeld is spoor 5 gericht op Caribisch Nederland. Hier is door de samenwerking met de lokale partijen veel beter duidelijk waar behoeftes, kansen en risico's liggen.
3. Actualisatie kan ten slotte ook voorkomen omdat een ontwikkeling veel dominanter is geworden. Het meest duidelijke voorbeeld hiervan is generatieve AI en de kansen en risico's die dit met zich meebrengt. Deze Agenda legt om die reden meer nadruk op AI.

Ook in de geactualiseerde Werkagenda blijven de vijf sporen leidend. Daarbinnen zijn nu zeventien prioriteiten benoemd waarbinnen in 2024 waardengedreven digitalisering verder vorm krijgt. Eventuele gevolgen van deze geactualiseerde Werkagenda voor het portfolio van BZK worden in de loop van 2024 opgepakt.

Relatie met de Agenda Coalities voor een Digitale Samenleving

In het verlengde van de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren ligt de Agenda Coalities voor een Digitale Samenleving⁵. Die richt zich op het interbestuurlijk samenwerken aan digitaliseringsthema's binnen maatschappelijke opgaven als woningbouw, zorg, armoedebestrijding of klimaat. Eerste doel van de agenda is het voorbereid zijn op mogelijke ontwikkelingen van de digitale transitie met maatschappelijke impact en een kabinetsbrede reactie daarop formuleren. Het tweede doel is sneller tot gezamenlijke oplossingen komen wanneer digitalisering kansen biedt of risico's vormt bij maatschappelijke opgaven.

In 2024 zijn er coalities rondom vier domeinen:

1. *Ethiek*: bestuurlijk en maatschappelijk bewustzijn over de impact van technologie; minimale digitale ethische geletterdheid van verschillende doelgroepen; kaderstelling en standaardisering met betrekking tot het verantwoord gebruik van diverse technologieën.
2. *AI in actie*: handvatten voor de vertaling van waardengedreven AI-toepassingen naar de praktijk, delen van kennis en mogelijk maken van opschaling; opstellen van een (eerste) kabinetsvisie op toepassingen en impact van generatieve AI.
3. *Verantwoord datagebruik*: oppakken van knelpunten die burgers ervaren in de publieke dienstverlening; realiseren van een geodatafundament; bijdragen vanuit BZK-domeinen aan het gezondheidsinformatiestelsel en de Basis Data Infrastructuur voor goederenvervoer, logistiek en mobiliteit.
4. *Duurzaamheid en digitalisering*: verduurzamen van ICT, o.a. via 'Inkopen met Impact'; energie-efficiëntere datacenters in 2030; verlengen levensduur hardware (grondstoffengebruik reduceren);

⁵ Kamerstukken II 2022/23, 26643, nr. 1055

borgen van duurzaamheid in de belangenafweging bij nieuw beleid of actualisatie van bestaand beleid.

BZK draagt actief bij als coördinator en als deelnemer aan deze coalities vanuit haar inhoudelijke en faciliterende rol als het gaat om ethische en juridische kaders voor het delen van data en omgang met AI, het gebruik van digitale identiteiten voor toegang en verduurzaming van onze ICT.

3 Informatie en technologie in dienst van de maatschappelijke opgaven

In 2022 hebben we op basis van de hoofdlijnenbrieven en werkagenda's uit het vorige hoofdstuk zes prioritaire en grensoverstijgende doelen voor digitalisering vastgesteld. Hieronder werken we bij deze prioritaire doelen beknopt de speerpunten voor de komende jaren uit.

3.1 **Doel 1: een betrouwbare en moderne basis voor identiteit, regie op gegevens en dienstverlening**

Toelichting bij dit prioritaire doel

BZK levert zelf beperkt diensten aan burgers en bedrijven, maar verzorgt wél de voorzieningen waar de hele dienstverlening van de overheid op draait. Het betreft onder andere de Basisregistratie Personen, de geobasisregistraties, DigiD, Digipoort en mijnoverheid.nl. We borgen de continuïteit van die voorzieningen en ontwikkelen tegelijkertijd een betrouwbare en moderne basis voor hoogwaardige dienstverlening in de toekomst: proactief vanuit het perspectief van burgers en ondernemers, transparant en toegankelijk en gebruikersvriendelijk voor iedereen.

Acties algemeen:

- De Basisregistratie Personen wordt stapsgewijs doorontwikkeld. Als opvolging van het AcICT-advies Toekomst BRP wordt onder andere de Ontwikkelagenda BRP herijkt en wordt de aanpak voor de doelarchitectuur BRP verstevigd.
- Moderniseren van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI): van een GDI op basis van overwegend centrale voorzieningen naar een GDI van overwegend standaarden en kleinere, herbruikbare componenten op basis van open source die door alle overheidsorganisaties gebruikt worden.
- Logius migreert de komende jaren weg bij de huidige infrastructuurleverancier en werkt aan het afronden van de herbouw van Digipoort.
- De huidige ICT-architectuur achter het Reisdocumentenstelsel is verouderd. Het Programma Vernieuwing Reisdocumentenstelsel (VRS) werkt stap voor stap aan verbetering door processen, procedures en registers te digitaliseren en te centraliseren volgens moderne standaarden. Hierdoor ontstaat een efficiënter proces bij de balie van uitgevende instanties, met minder fouten, snellere afhandeling en betere preventie van fraude.

De werkagenda Waardengedreven Digitaliseren van de staatssecretaris van BZK beschrijft een stevige transitie op het gebied van identiteit, regie en gegevens en dienstverlening. De essentie ervan is dat de rechten en het gebruikersgemak van mensen centraal komen te staan. Die transitie vindt plaats in lijn met Europese ontwikkelingen.

Doelen voor een hoogwaardig identiteitsstelsel en regie op gegevens

- Publiek inlogmiddel voor bedrijven en private inlogmiddelen voor overheidsdiensten; altijd op het juiste betrouwbaarheidsniveau.

- Een wallet voor het digitaal inzien, gebruiken en delen van gegevens en makkelijker digitaal zakendoen (o.a. inloggen, gegevens delen, handtekeningen zetten en autorisaties beheren).
- Inzicht in gegevens die voor een overheidsbesluit gebruikt zijn.
- Eenvoudiger corrigeren van gegevens bij de overheid.

Acties:

- Opstellen Europese Digitale identiteit Raamwerk (revisie eIDAS verordening). Vormen van een stelsel digitale toegang (eID toegangsmiddelen).
- Stellen van een norm voor inlogmiddelen van het juiste betrouwbaarheidsniveau (eIDAS) in de publieke sector.
- Inrichten van Nederlands stelsel van toelating voor ID-wallets volgens Nederlandse publieke waarden. Ontwikkelen publieke open source wallet. Deelnemen aan Europese large scale pilots met ID-wallets.
- Verlenen van het recht om overheidsgegevens digitaal te ontvangen. Stimuleren van overheden om aan te sluiten op het gebruik van de Europese Digitale Identiteit en wallet.
- Inzicht geven in de gegevens die de overheid gebruikt om tot een besluit te komen. Informeren over opvraag en gebruik van gegevens uit basisregistraties door zowel overheid als afnemers buiten de overheid. Verankeren van kaders en spelregels voor het delen van gegevens met organisaties met een wettelijke taak.

Concrete toepassingen:

- Ontwikkelen van een overzicht waarin de schulden (vorderingen) bij de overheid inzichtelijk zijn voor burgers en ondernemers. Makkelijke toegang tot eigen gegevens over schulden.
- Samenwerken met woningbouwcorporaties om inkomensgegevens te delen, met toestemming van burgers, via mijnoverheid.nl.
- Samenwerken met Zorgeloos Vastgoed en Digicampus om het aankopen van een woning te vereenvoudigen.
- Ontwikkelen van Persoonlijke Gezondheidsomgevingen (PGO's).

Doelen voor een toegankelijke, hoogwaardige, proactieve dienstverlening

- Overheidsdienstverlening die aansluit bij behoeften en leefwereld. Nederlanders in het buitenland ontvangen gedegen digitale overheidsdienstverlening. Alle overheidsdienstverlening is:
 - Proactief en georganiseerd vanuit het perspectief van burgers en ondernemers o.a. aan de hand van levensgebeurtenissen.
 - Gebruikersvriendelijk, begrijpelijk, transparant en toegankelijk voor iedereen.
 - Digitaal waar mogelijk met altijd een alternatief voor hen die niet digitaal kunnen of willen. Op maat waar nodig.
 - In samenhang als één overheid, ondersteund door breed toepasbare GDI-bouwstenen. Sommige elementen zijn wettelijk verplicht op basis van officiële normen die gelden voor de hele overheid (bijv. toegankelijkheidsnormen).
- Burgers die niet digitaal kunnen meekomen of zelf niet (digitaal) mogen handelen, kunnen zich digitaal laten vertegenwoordigen voor alle digitale dienstverlening.

Acties:

- Verder bouwen aan een moderne IT-architectuur en inrichten van publieke dienstverlening die inspeelt op levensgebeurtenissen. O.a. proactieve en gerichte dienstverlening om het niet-gebruik van regelingen te verminderen. Makkelijker maken om te studeren of een bedrijf te starten in een ander EU-land.
- Zodanig inrichten van de publieke dienstverlening dat burgers en ondernemers zelf kunnen kiezen op welke wijze ze gebruik willen maken van deze dienstverlening (click, call, face).
- Realiseren van overheidsbrede loketten. Samenhangende informatie over publieke producten en diensten via één platform. Vergroten van de toegankelijkheid van overheidswebsites en apps.
- Een landelijke generieke applicatie die burgers/ ondernemers helpt om snel te vinden waar zij recht op hebben en hen helpt een aanvraag in te dienen.
- Verbeteren van gebruiksvriendelijkheid, begrijpelijkheid en de naleving van de wettelijke verplichting op digitale toegankelijkheid.
- Implementeren Single Digital Gateway (SDG) om burgers en bedrijven makkelijk toegang tot digitale overheidsdienstverlening in EU-landen te geven.
- Verbeteren van mogelijkheden om digitaal vertegenwoordigd te worden.

3.2

Doel 2: verankering van vrijheden, grondrechten en verkiezingen in een technologisch uitdagend klimaat

Toelichting bij dit prioritaire doel

We verankeren eerlijke verkiezingen, grondrechten en publieke waarden in een technologisch uitdagend klimaat. We onderhouden het verkiezingsproces en kijken doorlopend waar vernieuwingen nodig zijn om de robuustheid, toegankelijkheid en uitvoerbaarheid te borgen. We beschermen grondrechten en publieke waarden tegen ongewenste invloeden van technologieën en gebruiken waar mogelijk technologieën om grondrechten en publieke waarden te borgen (privacy by design, ethics by design, etc.).

Acties voor het beschermen van grondrechten en publieke waarden:

- Het kabinet komt met een visie en strategie om richting te geven aan de omgang met generatieve AI.
- We versterken de rol en de slagkracht van de algoritmetoezichthouder en vullen het algoritmeregister verder in.
- We passen de data protection impact en human rights impact assessments actief toe op onze diensten en inkoop.
- BZK werkt aan de bewustwording en kennis over nieuwe technologieën in relatie tot grondrechten en publieke waarden, zowel bij burgers als bij overheden.

Acties voor het verkiezingsproces:

- Op 21 april 2023 is de Tweede Kamer geïnformeerd dat de Kiesraad de overeenkomst voor de ontwikkeling, beheer en onderhoud van het Digitaal Hulpmiddel Verkiezingen heeft ontbonden en opgezegd. De Kiesraad start in overleg met BZK, de VNG en de NVVB een nieuw ontwikkeltraject om met externe partijen stapsgewijs toe te werken naar nieuwe uitslagsoftware.

- De Tijdelijke experimentenwet nieuwe stembiljetten maakt het mogelijk te experimenteren met een nieuw model stembiljet. Het eerste experiment op basis van deze tijdelijke wet zal plaatsvinden bij de Europees parlementsverkiezingen op 6 juni 2024. Een van de doelstellingen van het nieuwe stembiljet is dat het beter te hanteren wordt voor de kiezer. Door logo's van politieke partijen op het stembiljet te plaatsen is de verwachting dat met name laaggeletterde kiezers beter met het nieuwe stembiljet uit de voeten kunnen. Door het handzamere formaat zijn de nieuwe stembiljetten ook beter te gebruiken in combinatie met hulpmiddelen zoals een stemmal, die het voor blinde of slechtziende kiezers makkelijker maakt om zelfstandig te stemmen. Het nieuwe stembiljet zal het tellen makkelijker maken. Mogelijk kan dit in de toekomst ook elektronisch.

3.3 **Doel 3: informatie en technologie voor een open en goed geïnformeerd publiek debat en bestuur**

Toelichting bij dit prioritaire doel

We werken aan een sterke informatiepositie van burgers, parlement en openbaar bestuur met betrouwbare en voor iedereen toegankelijke data en tools voor data-analyse en -visualisatie. De overheid heeft een transparante informatiehuishouding en zorgt voor actieve openbaarmaking. Ook vraagt een sterke en levendige democratie om een digitale wereld waar iedereen vrijuit van gedachten kan wisselen. Het is voor burgers mogelijk een gezond onlinedebat te voeren omdat de verspreiding van desinformatie wordt tegengegaan. Inwoners worden met hulp van digitale middelen betrokken bij ontwikkelingen die raken aan hun directe leefomgeving en bij de ontwikkeling van het lokale overheidsbeleid.

Acties voor een transparante overheid:

- We bereiden de gefaseerde actieve openbaarmaking uit de Woo voor en faciliteren haar met het programma 'Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI)'. We ontwikkelen de benodigde ICT-infrastructuur en verzorgen de aansluiting van de (1000+) bestuursorganen daarop. In fase 2 leveren bestuursorganen URL's aan voor de in 2023 gerealiseerde Woo-index en maken zij documenten in de zeventien informatiecategorieën actief openbaar. In fase 3 worden de Woo-index en de zoekfunctie geoptimaliseerd aan de hand van gebruikersonderzoek; ook worden de eerste koninklijke besluiten geslagen in verband met de verplichting van informatiecategorieën. In fase 4 vindt een evaluatie plaats.
- We bouwen aan een federatief datastelsel (FDS) als onderdeel van de Interbestuurlijke Datastrategie. Het FDS is te zien als het data-ecosysteem van de Nederlandse overheid. Het bestaat onder meer uit afspraken en standaarden zodat iedereen op dezelfde manier werkt en zodat burgers weten welke gegevens over hen worden gebruikt voor welk doel. Hiermee realiseren we op een veilige manier privacy by design, betere accountability en meer transparantie zodat data makkelijker gebruikt kunnen worden voor maatschappelijke opgaven en voor betere dienstverlening. Doelen voor de komende jaren zijn om steeds meer datasets aan te sluiten op het FDS, de kwaliteit van de data te verhogen en de

noodzakelijke technische en organisatorische stelselfuncties in te richten zodat data verantwoord kan stromen.

Bij de realisatie van het FDS leren we van goede voorbeelden in het buitenland zoals X-road in Estland en de Kruispuntbank in België. We richten een gezaghebbend adviesorgaan in, dat adviezen kan geven op het gebied van verantwoord datagebruik en benodigde wetswijzigingen. Het loket helpt impasses in gegevensdeling te doorbreken, voorkomt dat er fouten worden gemaakt én helpt door analyses en kennisdeling organisaties in de hele maatschappij om de juiste overwegingen te maken.

Onderdeel van FDS is het Digilab; een laboratoriumomgeving voor (datadeel)projecten van de overheid om (met de modernste technologie) te onderzoeken hoe de technische interoperabiliteit en het verantwoord delen van data tussen overheidsorganisaties versterkt kan worden.

- We zorgen ervoor dat informatie bij de Rijksoverheid op de juiste wijze beheerd wordt en toegankelijk wordt gemaakt. We ontwikkelen op middellange termijn voor rijksambtenaren een werkomgeving waar de duurzame toegankelijkheid, archivering, privacy en openbaarmaking by design is ingericht. Zie 3.5.
- Het beleid rond chatapplicaties wordt aangepast in lijn met het advies van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding, dus met toepassing van de sleutelfunctie selectiemethodiek, en op uniforme wijze binnen de rijksoverheid ingevoerd. Daarnaast wordt een aanvullende aanpak voor e-mail ontwikkeld. Uw Kamer is hierover geïnformeerd⁶.
- We werken aan een toekomstbestendige, op betrouwbare data gebaseerde financiering van het openbaar bestuur. Vanaf 1 januari 2023 is het verdeelmodel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds herzien. De herijking is verwerkt in de bestaande applicatie.
- We borgen de werkwijze van Zicht op Ondernijning en bieden decentrale bestuurders innovatieve data-analyses en voorspelmodellen om hen te ondersteunen bij een datagedreven preventieve aanpak van ondernijning.

Acties voor vrije gedachtewisseling en participatie:

- We gaan door met de rijksbrede aanpak van desinformatie, met onder meer aandacht voor de rol van techbedrijven en het verbeteren van de weerbaarheid. We borgen het naleven van de doelen uit de Code of Practice Desinformatie. Doelen uit de Code of Practice desinformatie worden nageleefd onder de Digital Services Act (DSA). We blijven we in gesprek met social media platforms zoals TikTok en Facebook over hun apps (incl. het gebruik hiervan op devices van ambtenaren).
- Wetenschappers hebben toegang tot data van zeer grote online platforms. We werken aan een laagdrempelige meldvoorziening voor onrechtmatige content op platforms.
- BZK maakt digitale participatie mogelijk met het vernieuwende instrument Polis. Deze open source tool gebruikt innovatieve technologie om discussies met duizenden deelnemers te faciliteren en overeenkomsten en verschillen in mening inzichtelijk te maken. Er

⁶ *Kamerstukken II 2022/23, 32802, nr. 67 - Kabinetsreactie op de adviesrapporten over chatberichtenarchivering en informatiebeheer, 6 april 2023*

zijn al pilots uitgevoerd met Amsterdam en Groningen, in samenwerking met Stichting Netwerk Democratie. Aan de Kamer is toegezegd op nationaal niveau drie pilots te doen met Polis.

3.4 **Doel 4: informatie en technologie voor een integrale en intelligente aanpak van ruimtelijke opgaven**

Toelichting bij dit prioritaire doel

Voor het realiseren van grote maatschappelijke opgaven in de leefomgeving hebben overheid en samenleving onderling verbonden ruimtelijke informatie nodig. Landelijke informatie over onder- en bovengrond die ons in staat stelt om te bepalen hoe zaken er nu voor staan en wat de gevolgen van (beleids)keuzes zijn voor de toekomst. Dat sterkt de democratie: alle partijen beschikken over dezelfde informatiepositie en iedereen kan de afwegingen en besluitvorming over zijn of haar directe leefomgeving volgen, begrijpen en meebepalen. Die informatie bieden BZK en medeoverheden nu deels met de geobasisregistraties. Maar voor een goed zicht op veranderend Nederland is meer nodig. Daarom werkt BZK aan de transformatie van de losse basisregistraties naar een datafundament voor de fysieke leefomgeving. Voortbouwend op dit datafundament heeft BZK de ambitie om samen met publieke en private partijen vorm te geven aan een 'digitale tweeling van Nederland': een driedimensionale digitale representatie van de fysieke leefomgeving die door vele partijen ontwikkeld en toegepast kan worden. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet maakt lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming mogelijk door informatie over o.a. regels, plannen en vergunningen bij elkaar te brengen.

Acties:

- Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Er vloeien 26 wetten voor de fysieke leefomgeving samen in één nieuwe wet, de Omgevingswet. Voor de uitvoering is een Digitaal Stelsel voor de Omgevingswet (DSO) ontwikkeld. Hierin wordt de informatie over de fysieke leefomgeving gebundeld. Onderdeel van het DSO is het Omgevingsloket waar burgers en bedrijven deze informatie kunnen raadplegen. Vanaf 1 januari 2024 is de start, er wordt vervolgens doorgewerkt aan de afbouw, doorontwikkeling en uitbouw van het DSO.
- BZK intensificeert de inzet van data, data-analyse en datavisualisatie in de aanpak van het woningtekort om het inzicht aan te scherpen in onder andere leegstand, bijzondere wensen van bijzondere doelgroepen en de samenhang tussen woonopgaven en opgaven in de zorg en andere domeinen. Daarnaast investeren we in inzicht in de voortgang van de woningbouw zodat hierop bestuurlijke regie genomen kan worden. We richten ons daarbij op korte- en langetermijneffecten.
- BZK zet in samenwerking met private en publieke partijen in op het versterken van datagedreven werken aan maatschappelijke opgaven in de leefomgeving. Dat doen we door het verzamelen van publiek beschikbare locatiedata en het vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar maken van die data. Ook stimuleren we de realisatie van instrumenten voor analyse en (driedimensionale) visualisatie. Nederland heeft een goed uitgangspunt op het gebied van geodata. De geobasisregistraties worden miljarden keren per jaar bevroegd

door overheden, bedrijven en burgers. BZK werkt nu interbestuurlijk met het Beraad voor Geo-informatie aan een visie Zicht op Nederland met een bijbehorende werkagenda. In het Beraad zijn de beleidskernen van de departementen (opnieuw) vertegenwoordigd. De visie beschrijft nut en noodzaak (1) van datagedreven werken in het fysieke domein, (2) de samenwerking tussen partijen en (3) de gezamenlijke transitie die nodig is om te komen tot een verbeterde informatievoorziening voor de fysieke leefomgeving. Op basis van de visie werken we aan verbeteringen op het vlak van datafundament, datadeling en dataproducten. Daarbij sluiten we aan op Europese (data spaces) en nationale (Federatief Data Stelsel) ontwikkelingen. BZK werkt met partners aan de logische vervolgstap naar een virtueel Nederland in drie dimensies, boven en onder de grond. Daarmee leggen we de basis voor analyses en visualisaties. De opgave voor BZK is om door middel van pilots het werken met een digitale tweeling te beproeven en landelijk te standaardiseren.

- Op 1 juli 2022 is fase 1 van het programma Basisregistratie Ondergrond (BRO) afgerond en de Wet Bro voor de 4de tranche in werking getreden. Sinds medio 2022 is BRO fase 2 Milieukwaliteit van start gegaan met het ontwikkelen van de standaard en het ontwerp van de ketensystemen. De inzet is dat eind 2024 de Wet Bro voor de vijfde tranche in werking is. In 2025 en 2026 kan dan gestart worden met de migratie van bestaande data en informatie en het aansluiten van de bronhouders.
- Met de Kadastrale Kaart Next wordt een structurele verbetering van de kwaliteit, nauwkeurigheid en eenduidigheid van de Digitale Kadastrale Kaart (DKK) bereikt en ontstaat een veel breder toepassingsbereik. Daarnaast functioneert de kaart beter binnen de digitale overheid en informatiemaatschappij, alsook in het stelsel van basisregistraties. Ten slotte vindt borging van kennis plaats door het veiligstellen van het nu nog beperkt toegankelijke en ontsloten historisch archief van land- meetkundige veldwerken (bruto totaal 5,1 miljoen stuks).
- BZK maakt de transitie naar 'slimme gebouwen' voor beter gebruik, efficiënter beheer en verdere verduurzaming van het vastgoed. Hiervoor wordt gewerkt aan digitale modellen van het vastgoed van het Rijk, welke worden verrijkt met gegevens uit sensoren en gebouwinstallaties. Ook vindt er geautomatiseerde data-uitwisseling plaats tussen gebruikers, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) en dienstverleners binnen en buiten de Rijksoverheid (zoals aannemers). De komende jaren zullen Kunstmatige Intelligentie (AI) en Digital Twins gaan bijdragen aan de verdere transitie van ons (slimme) vastgoed naar volledig autonome gebouwen, die zelfsturend zijn (klimaat, energieverbruik, onderhoudsplanung, etc.) en interactief kunnen reageren op de omgeving en (verwachte) bezetting. Een goede Rijksbreed geborgde datagovernance op de waardevolle data uit onze panden is hierbij van groot belang.
- Aansluitend bij Europese ontwikkelingen en het publiek-private Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving in wording onderzoekt BZK de mogelijkheden om door middel van een overheidsgebouwdossier (OGD) gebouw gebonden data uit publieke bronnen te ontsluiten. Burgers kunnen hun gebouw gebonden data inzien en deze meervoudig (laten) hergebruiken. BZK verwacht het OGD zelf ook in

te zetten, onder meer voor de realisatie van beleidsopgaven zoals verduurzaming, energietransitie en bouwkwaliteit.

3.5 **Doel 5: een moderne werkomgeving waarin rijksambtenaren open, grenzeloos, datagedreven en hybride werken en samenwerken**

Toelichting bij dit prioritaire doel

We versnellen de transitie van het kenniswerk bij de Rijksoverheid met een werkomgeving die ambtenaren helpt om slimmer te werken en grenzeloos samen te werken volgens alle wettelijke eisen. We faciliteren het waardengedreven gebruik van data en nieuwe technologieën. Hybride werken wordt een vanzelfsprekendheid. Medewerkers beschikken over een veilige persoonlijke digitale werkplek (devices en applicaties) waarmee zij overal en altijd toegang hebben tot bedrijfsapplicaties en -informatie en digitaal kunnen samenwerken met collega's en/of externen.

Acties:

- Hoe wij willen gaan werken in de toekomst wordt binnen het programma Open Overheid uitgewerkt in een vernieuwde architectuur voor informatiehuishouding en een voorstel voor een nieuwe digitale werkomgeving. BZK voert samen met de departementen FIN, VWS, SZW en I&W het programma Beter Samen Werken uit, met de stelselpartijen DocDirekt en SSC-ICT. Doel is om tot een voor ambtenaren duidelijk betere ondersteuning van de informatiehuishouding te komen, door het maken, vinden en duurzaam toegankelijk hebben en houden van informatie te integreren met de werkomgeving. Subdoelen:
 1. We ontwikkelen een werkomgeving van de toekomst op basis van een ontwerp met duurzame toegankelijkheid, openbaarheid, privacy en veiligheid by design. Eerste mijlpaal is het realiseren van een pilot van een eerste versie, gereed eind 2023, waarin twee departementen op basis van deze nieuwe werkplek met elkaar kunnen samenwerken. Vanaf 2024 wordt deze werkplek-functionaliiteit via plateaus uitgebreid.
 2. We starten een aanbesteding om te komen tot een Content Services Platform, onder meer als opvolger van de huidige Document Management Systemen. Hiermee wordt het mogelijk het opslaan, beschikbaar maken en beheren van informatie gedurende de hele levenslijn van creatie tot archivering op een gebruikersvriendelijke manier en in samenhang te ondersteunen. Deze aanbesteding zou de tweede helft 2024 tot een gunning moeten leiden, waarna in 2025 implementatie bij de deelnemende departementen start.
- Om de digitale werkomgeving voor hybride werken te realiseren, worden alle relevante beleidskaders aangepast. Hierop vooruitlopend wordt de ICT-dienstverlening stapsgewijs aangepast en uitgerold. Het gaat dan onder andere om het hybride en digitaal ontmoeten met collega's en externen, om samenwerkingsapps voor hybride/ digitale ontmoetingen en om het geschikt maken van vergader- en communicatieruimtes in de kantoren voor digitaal en hybride overleg. De digitale werkomgeving wordt stapsgewijs verder ontwikkeld om eenvoudig grenzeloos samenwerken mogelijk te maken.
- De komende jaren zal bij onder andere SSC-ICT en Organisatie en Personeel Rijk forse vervangingsinvesteringen worden gedaan om de continuïteit van de werkomgeving en de dienstverlening te borgen.

Versnelling naar slimmer en datagedreven werken bij BZK:

- BZK maakt zelf de transitie naar een datagedreven organisatie. Daartoe vullen we de randvoorwaarden in: data worden voor alle daarbij belanghebbenden vindbaar, toegankelijk, interoperabel, en herbruikbaar. We conformeren ons aan bewezen best practices en open standaarden, datascience werkplekken, een intern datadeelplatform met kwalitatief goede data, technologische middelen om de data te analyseren, kennis en kunde en samenwerking in een ecosysteem met overheid, markt en kennisinstituten. We werken datakoersen uit op de opgaven van BZK, waarin wordt aangegeven hoe in de opgave gebruik gemaakt wordt of gaat worden van datagedreven inzichten en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. De rol van Chief Data Officer van BZK is gevuld en wordt verder vormgegeven. We zorgen voor goede verbindingen tussen de expertise in de BZK- datacommunity en de diverse netwerken buiten BZK.
- In het licht van de arbeidsmarktkrapte zet BZK in op procesinnovaties en arbeidsbesparende technologieën. We doen dat onder andere door gebruik van low code/ no code platforms en robotic process automation (RPA) met bijbehorende kwaliteitsbewaking.

3.6 Doel 6: Versterken van de digitale samenleving in het Caribisch deel van het Koninkrijk

Toelichting bij dit prioritaire doel

We brengen de dienstverlening van de overheid in Caribisch Nederland op een gelijkwaardig niveau als in Europees Nederland, zowel digitaal als fysiek. Ook verbeteren we de toegang tot het internet, digitale vaardigheden en hulp en ondersteuning.

Acties:

Acties worden uitgevoerd in een programmatische aanpak onder andere onder de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren. Acties worden daar in meer detail beschreven.

- We pakken de fysieke en digitale dienstverlening van Caribisch Nederland aan, zodat overheidsdienstverlening toegankelijk en hoogwaardig is voor burgers en bedrijven. Dit wordt verplicht, zoveel mogelijk op basis van dezelfde (wettelijke) normen als die gelden voor Europees Nederland.
- We schaffen dus ook de verplichtingen af die in Europees Nederland al niet meer gelden. Bijvoorbeeld wettelijke vereisten om persoonlijk te verschijnen waar dat niet strikt noodzakelijk is. Het wordt voor overheidsorganisaties mogelijk om gegevens uit de persoonsregistratie en andere (basis)registraties te hergebruiken en bij de bron te bevragen. Dat draagt bij aan dataminimalisatie en de juistheid en actualiteit van gegevens. Voor burgers en bedrijven verdwijnt daarmee de noodzaak om bij het aanvragen van diensten/vergunningen uittreksels van andere overheidsorganisaties te overhandigen.
- We voeren in 2025 het Burgerservicenummer (BSN) in voor Caribisch Nederland en verbeteren de adresregistratie.
- De Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) krijgt in 2024 toegang tot de Rijksbrede Digitale Infrastructuur (RDI).

- Om de samenwerking tussen de dienstonderdelen in het digitale domein te versterken, evenals de samenwerking tussen de eilanden en de uitvoeringsorganisaties in Europees Nederland, is dit jaar een CIO RCN aangetrokken. Deze functionaris heeft tot taak om de diverse behoeften te verzamelen in een portfolio, executiekracht te mobiliseren en het portfolio te realiseren.
- We vergroten de digitale inclusiviteit van Caribisch Nederland. Dit doen we langs het model van de digitale driehoek: internettoegang, vaardigheden en een hulp- en ondersteuningsnetwerk.

4 iStrategie van BZK

Om de doelen voor digitalisering in dienst van de opgaven van BZK te kunnen realiseren, moet het ministerie van BZK zich ontwikkelen tot een professionele IT-organisatie. Daarvoor is in 2021 een departementale iStrategie vastgesteld, genaamd 'I en de bedoeling'. Die gaat over het sturen op verbeteringen die nodig zijn om de doelen uit hoofdstuk 3 te halen. In de iStrategie van BZK is de iStrategie van het Rijk gecondenseerd tot vier pijlers:

1. *I en de Bedoeling (iStrategie Rijk: I in het hart, Markt en innovatie, I besturing)*

Waar we naartoe werken: het portfolioboard van BZK stuurt op een samenhangend portfolio van programma's, projecten en innovaties in dienst van de opgaven. Investerings in verouderde systemen en processen (continuïteit en vervanging) zijn in balans met investeringen in vernieuwing. Het portfoliomanagement versterken we op basis van een dit jaar uitgevoerd assessment naar de procesvolwassenheid. Ook versterken we het opdrachtgeverschap van grote ICT-programma's en bijbehorende kwaliteitsfuncties, allereerst op het gebied van de digitale overheid. Om zicht te krijgen op de impact van informatie en ICT oefenen we in 2024 verder met implementatie van het Beleidskompas en een Informatieparagraaf bij geselecteerde nieuwe wetgeving of beleid. We werken datakoersen uit voor de opgaven van BZK, om het potentieel van data-analyse in beeld te brengen en met adequate maatregelen om te zetten naar impact. Met partners in onderwijs en markt doen we innovatieprojecten rond de prioritaire doelen.

2. *Wendbaar (iStrategie Rijk: Generieke voorzieningen)*

Om sneller mee te kunnen bewegen met wat de samenleving vraagt en wat de technologie biedt, sturen we op hergebruik, harmonisatie, interoperabiliteit, standaardisatie en versimpeling van processen en ICT. We bundelen inzichten vanuit lifecyclemanagement (LCM) van de BZK-organisaties om zo bij vervangingsvragen meer te kunnen sturen op harmonisatie.

Tot in 2024 werkt ieder onderdeel van BZK aan een eigen enterprise architectuur, die voldoet aan centrale kaders. Deze architecturen geven inzicht in weg te nemen knelpunten en mogelijke versimpelingen en standaardisaties over BZK-onderdelen heen. Een enterprise architectuur heeft beperkt waarde als die niet volop gebruikt wordt. Daarom hebben we een centrale voorziening geselecteerd om architectuurn kennis en inzicht te publiceren en te delen voor alle architecten van BZK en andere belanghebbenden. Dit doen we maximaal transparant met open data, open source en open standaarden.

De in 2022 uitgevoerde inventarisatie van cloud toepassingen wordt geconsolideerd in het BZK Cloudregister, inclusief bijbehorende voorzieningen en processen. Hiermee maken we scherp welke delen van het landschap in aanmerking komen voor migratie naar cloud-oplossingen en de sourcingstrategie daarbij. Aan de hand van business cases worden in de komende jaren aanpassingen als gevolg hiervan opgenomen in het portfolio.

Verder maken de uitvoeringsorganisaties van BZK zich het agile werken eigen. Volgende stap is dat beleid goed aansluit op deze agile werkwijze van de uitvoering. Dit vindt nu plaats.

3. *iVakmanschap (iStrategie Rijk: iVakmanschap)*

We werken BZK-breed samen aan de instroom van IT'ers, het behoud van IT'ers en hun kansen op leren en ontwikkelen. We creëren omstandigheden waarin IT'ers optimaal tot hun recht komen (aantrekkelijk werkgeverschap, procesoptimalisatie). We halen meer uit het iPartnerschap tussen onderwijs en Rijksoverheid en schakelen het academische netwerk in om opgaven van BZK uit te dagen. We nemen obstakels voor vlotte werving en selectie weg en implementeren daarvoor in 2024 samen met O&P Rijk een aanvullend Werving en Selectie pakket.

We verhogen de 'digitale fitheid' van de hele BZK-populatie: het vermogen om met hulp van informatie en technologie slimmer en leuker (samen) te werken. We bieden niet-IT'ers kansen voor bijscholing en omscholing op het gebied van IT. We versterken het leiderschap en vakmanschap op sleutelposities rondom het IT-veld. De Bestuursraad van BZK gaat gezamenlijk een leergang Leiderschap Digitale Transitie doen en die leergang zal vervolgens als 'champagnetoren' de diverse organisaties van BZK bereiken.

4. *Op Orde (iStrategie Rijk: Digitale weerbaarheid, (Bestendigen) ICT-landschap, Informatiehuishouding, Data en algoritmen, Transparantie en inzicht)*

Er is in 2020 een BZK breed CIO-stelsel geïmplementeerd waarin alle wet- en regelgeving en kaders op het gebied van informatie en technologie zijn belegd. Binnen dat stelsel versterken we ook de onderlinge samenwerking tussen BZK-onderdelen. De borging van dit stelsel in de organisatie wordt begin 2024 getoetst, waaruit roadmaps tot versterking en versnelling komen.

De Plan-Do-Check-Act (PDCA)-cyclus met informatiebeveiliging- en privacybeelden per onderdeel is over de afgelopen twee jaar zeer succesvol gebleken, ook door de Rekenkamer zo benoemd. Dit zetten we door en versterken we. Eerste versterkingen op het gebied van privacy hebben duidelijk gemaakt dat BZK verder moet blijven investeren in privacykennis binnen de organisatie. De bestuursraad heeft daarom CIO BZK opdracht gegeven te onderzoeken waar versterking nodig is. Dit onderzoek wordt najaar 2023 uitgevoerd. De beveiligingsautoriteit wordt vanaf september 2023 ondergebracht bij de CIO van BZK zodat samen met de Chief Privacy Officer en Chief Information Security Officer het hele domein van integrale beveiliging wordt afgedekt.

De toegankelijkheid van BZK-websites is sterk verbeterd, evenals de compliancy aan de standaarden m.b.t. deze websites. Nu wordt gewerkt om dit te borgen en verder uit te bouwen.

Als ministerie dat staat voor democratie en bestuur zet BZK zelf versneld in op het gebruik van 'open data' en 'open source' om controle en gebruik van data en algoritmen door de samenleving te faciliteren. We publiceren herbruikbare data als open data op data.overheid.nl. We ontwikkelen een register met de meest relevante databronnen binnen BZK. Het principe 'open tenzij' uit de Wet Digitale Overheid vertalen we naar een open-sourcestrategie en praktische handvatten voor softwareontwikkeling bij BZK. In 2023 is een Open Source Program Office gestart bij CIO BZK. En we werken

verder aan het uitbreiden van het algoritmeregister. We nemen ten minste alle algoritmen van BZK op waarin sprake is van hoge risico's voor privacy en mensenrechten.

In lijn met het Rijksbrede programma 'Open op Orde' werkt programma 'BZK Transparant' aan een transparante informatievoorziening, een goede informatiehuishouding en duurzame toegankelijkheid en archivering bij BZK. De looptijd is tot 2026. In 2023 werkt BZK aan een meetbare verhoging van de volwassenheid van de informatievoorziening en -huishouding. Verbeterplannen zijn in uitvoering. Recent is besloten tot versterking van expertise voor afhandeling van Woo-verzoeken.

Versnelling digitale transitie versus schaarste IT'ers

De uitvoering van de in 2021 vastgestelde iStrategie verloopt volgens afspraak. Er is in de omgeving echter een versnelling gaande waar BZK onvoldoende op kan inspelen. De uitvoering van IT-programma's loopt niet soepel genoeg, we worstelen met de erfenis van verouderde infrastructuur en veel processen en systemen zijn te ingewikkeld. Daarom zullen we in 2024 de iStrategie aanscherpen.

Drie grote ontwikkelingen dagen uit tot deze aanscherping:

1. *Schaarste IT'ers*
De schaarste op de arbeidsmarkt van IT'ers houdt aan. Als we dit combineren met het vooruitzicht van pensionering van een generatie die de huidige informatievoorziening van de overheid heeft ontworpen, dan dwingt het tekort aan expertise tot actie.
2. *Versnelling AI en andere technologieën*
De ontwikkeling van Artificiële Intelligentie (AI) gaat snel. Meest in het oog springend is het kunstmatig genereren van tekst, beeld en geluid. Ook quantumtechnologie zal in de nabije toekomst grote impact hebben op digitalisering. De verstrengeling van deze technologieën gekoppeld aan een exponentieel groeiende hoeveelheid data brengt kansen en risico's waar we nog niet voldoende op voorbereid zijn.
3. *Open bestuurscultuur*
Er is een krachtige roep om een open bestuurscultuur. De transitie naar open informatie, open data en open source software kan hierin een drijvende kracht zijn. Met de huidige systemen en werkwijzen kost het echter veel tijd en energie om dit beleid te vertalen naar praktijk.

We zoeken oplossingen voor de schaarste door grenzeloos samen te werken aan opgaven en door steviger te sturen op standaardisatie en hergebruik. Tegelijkertijd beseffen we dat het opruimen van 'legacy' en de uitvoering van alle wetten en beleid rond o.a. openbaarheid, toegankelijkheid, informatiebeveiliging en privacy en andere waarden een kwestie van lange adem, complexe vervangingstrajecten en veel handwerk is. Met een verschilanalyse brengen alle onderdelen van BZK in beeld hoe we er vandaag voorstaan en wat we nodig hebben voor een versnelde digitale transitie van BZK. Op basis van die analyse zal een aangescherpte iStrategie worden vastgesteld.

5 Financiën

De uitwerking van de voorgaande paragrafen vindt plaats in verschillende projecten en programma's. Deze programma's kunnen BZK breed zijn en centrale financiering kennen (bijvoorbeeld BZK Transparant) of bij de onderdelen van BZK zelf worden uitgevoerd en gefinancierd, al of niet vanuit de tarieven. Een deel van deze projecten en programma's loopt al of wordt vanuit de lijn opgestart. Een ander deel moet nog verder uitgewerkt worden in termen van inhoud en de daaraan gerelateerde kosten en dekking.

BZK is een divers ministerie met zeer uiteenlopende geldstromen. De werkzaamheden voor de belangrijkste doelstellingen vinden in beginsel plaats binnen de beschikbare budgettaire kaders (denk hier bijvoorbeeld aan Open op Orde voor de informatiehuishouding, de GDI-financiering voor de opgave Waardengedreven Digitale Samenleving of de Omgevingswet). Er vinden afwegingen plaats tussen vernieuwing en beheer en onderhoud.

We streven naar meerjarenfinanciering voor innovaties en datagedreven werken door deze direct te koppelen aan de inhoudelijke opgaven en daarbij behorende budgetten.

De financiële voortgang van IT-investeringen wordt jaarlijks gemeld aan de Kamer via het Rijks ICT dashboard, dat zich verder ontwikkelt en naast kosten voor vernieuwing ook meer details over de kosten voor Beheer en Exploitatie gaat bevatten. Hierin volgen wij de kaders van CIO Rijk. Ook voor een kwantitatieve vooruitblik volgen we de kaders van CIO Rijk.